

Wijkatlas Kruiskamp en Koppel

Wijk- en buurtanalyse voor Amersfoort Vernieuwt
2009

AMERSFOORT VERNIEUWT

Iedereen doet mee!

Gemeente Amersfoort
Sector Welzijn, Sociale Zekerheid en Onderwijs
Afdeling Wijkontwikkeling
Sector dienstverlening, Informatie en Advies *(DIA)
Afdeling Onderzoek en Statistiek

November 2009

Inhoud

Inhoud.....	1
1. Inleiding	2
2. Doelstellingen en resultaten	4
3. Wijkbeschrijving	9
3.1 Algemeen karakter	9
3.2 Bevolking	10
3.3 Wonen	12
3.4 Werken	14
3.5 Onderwijs	16
3.6 Samenleven.....	17
3.7 Leefbaarheid en veiligheid	19
3.8 Voorzieningen	22
3.9 Gezondheid	23
4. Blik op de toekomst	25
Bijlage	27

1. Inleiding

Programma Amersfoort Vernieuwt

Met het programma Amersfoort Vernieuwt willen de gemeente Amersfoort en de woningcorporaties De Alliantie Eemvallei en Portaal Eemland bereiken dat de wijken Randenbroek en Schuilenburg, Liendert en Rustenburg en Kruiskamp vitale wijken zijn, waar mensen prettig leven en kansen hebben. In juli 2008 zijn met de gemeenteraad afspraken gemaakt op welke wijze de resultaten en effecten van het programma Amersfoort Vernieuwt in de tijd worden gevolgd.

Voor elk van de zes thema's zijn een doel en tussendoelen geformuleerd en is een indicator benoemd. Gedurende de looptijd van Amersfoort Vernieuwt volgen we de ontwikkeling daarvan. Dit doen we door om de twee jaar een wijkatlas per wijk op te stellen. De wijkatlas bevat een brede analyse van de straat van de wijk op een moment. In het bijzonder laat de wijkatlas zien in hoeverre de tussendoelen zijn gerealiseerd. Het beeld dat uit de wijkatlassen naar voren komt is weer input voor het uitvoeringsprogramma het dynamische deel van de ontwikkelingsplannen van Amersfoort Vernieuwt vanaf 2010.

Kruiskamp en Koppel

De wijkatlas voor de wijken Kruiskamp en Koppel schetst de ontwikkelingen in deze wijken tussen 2007 (de nulsituatie) en 2009. Het is de eerste meting van de doelstellingen van Amersfoort Vernieuwt sinds de start van het programma in januari 2008. De gegevens die voor het peiljaar 2009 zijn gebruikt, zijn van 1 januari 2009 of van mei 2009 (uit de monitor Leefbaarheid & Veiligheid). Dit betekent dat de wijkatlassen het beeld schetsen van de stand van zaken in de wijken na één jaar uitvoering Amersfoort Vernieuwt. De totale looptijd van het wijkactieplan Kruiskamp is 10 jaar.

Kanttekening

Bij de interpretatie van de gegevens in deze wijkatlas moeten we er rekening mee houden dat de doelen op wijkniveau zijn geformuleerd en worden gemeten. Bij een groot aantal investeringen en projecten is het schaalniveau echter kleiner en valt het effect weg in het totaal van de wijk. Om hier meer grip op te krijgen, worden in deze wijkatlas voor zover mogelijk ook cijfers op buurtniveau gegeven¹.

Ligging van de wijken

Kruiskamp en Koppel liggen ten noorden van het centrum van Amersfoort. Kruiskamp wordt begrensd door het spoor, de Hogeweg en de Ringweg Kruiskamp. Koppel, gelegen aan de andere zijde van het spoor wordt begrensd door het spoor, de Eem en de Ringweg Koppel. De wijken worden in één adem genoemd maar door de scheiding van het spoor worden ze niet als één wijk ervaren. Ook zijn er veel verschillen: de wijken bestaan uit afzonderlijke buurten met een eigen karakter.

Om de verschillen te kunnen duiden zijn Kruiskamp en Koppel ingedeeld in de volgende buurten:

- 060 Jericho/Jeruzalem (Koppel)
- 061 Meridiaan (Koppel)
- 063 Gildekwartier (Koppel)
- 070 Evertsenstraat (Kruiskamp)
- 071 Neptunusplein (Kruiskamp)
- 072 Columbusweg (Kruiskamp)

---

¹ Voor de gegevens uit de Stadspeiling is dit niet mogelijk voor het jaar 2007, omdat de steekproef toen te klein was. Om toch voldoende betrouwbare cijfers uit de Stadspeiling te halen is voor cijfers op buurtniveau het gemiddelde genomen tussen 2005 en 2007. Dit betekent dat er soms verschillen zijn tussen de vergelijking van de nulsituatie op wijkniveau (2007) en de nulsituatie op buurtniveau (gemiddelde 2005-2007).

2. Doelstellingen en resultaten

Voorafgaand moeten we opmerken dat voor de Koppel geen doelstellingen zijn vastgesteld. Voor Kruiskamp zijn de doelstellingen in het wijkactieplan opgenomen; een einddoelstelling voor 2018 en een tussendoel in 2012.

Hoofddoelstelling: vitale wijken waar bewoners prettig leven

De hoofddoelstelling van Amersfoort Vernieuwt is te komen tot vitale wijken waar bewoners prettig leven. Deze doelstelling meten we door het bijhouden van het rapportcijfer dat bewoners geven voor hun buurt of woonomgeving. Het rapportcijfer dat bewoners geven aan hun eigen buurt of omgeving is gemiddeld in Amersfoort tussen 2007 en 2009 licht gestegen van 7,2 naar 7,3.

In Kruiskamp zien we een stijging van 6,2 naar 6,7. De doelstelling in 2018 is een 6,8. Deze is al bijna behaald. In alle buurten van de Kruiskamp zien we een forse stijging van dit cijfer. Ook in de buurt waar geen nieuwbouw heeft plaatsgevonden laat vooruitgang zien (Columbusweg). Wel is in deze buurt gerenoveerd door de corporaties en zijn er sociale investeringen gedaan zoals de AV-teams en het project Meedoen in Kruiskamp. De AV-teams gaan langs de deuren om mensen verder te helpen. Het project Meedoen in Kruiskamp focust zich op het creëren van buurtnetwerken.

Echter, in de Koppel is het rapportcijfer gedaald van een 7,0 naar een 6,8. Vooral in de buurt Meridiaan zien we hier achteruitgang. De bewoners van het Gildekwartier zijn daarentegen erg tevreden met de woonomgeving. Het cijfer ligt hier boven het Amersfoortse gemiddelde: een 7,6!

Subdoelstelling samenleven

Bewoners moeten zich meer betrokken voelen bij elkaar en bij hun wijk. Wie zich inzet voor de buurt, kan op ondersteuning rekenen. Met de subdoelstelling samenleven, meten we de mate van sociale samenhang. De bedoeling is dat deze sterker wordt. De mate van sociale samenhang is een schaalscore, die berekend is op basis van een aantal stellingen. De score (=geen rapportcijfer!) varieert van 0 (geen samenhang) tot 10 (veel samenhang) en geeft vooral aan hoe het contact tussen bewoners onderling is. Amersfoort komt in 2009 (net als in 2005) uit op een 5,9. De sociale kwaliteit is in Kruiskamp gestegen van een 5,0 naar een 5,4 (in 2018 is de doelstelling 5,6; de tussendoelstelling is al wel behaald). In Koppel zien we een lichte daling, van een 5,6 naar een 5,5.

De mate van sociale samenhang hangt onder meer af van de vraag of men prettig contact heeft met mensen in de buurt. In Kruiskamp heeft bijna 50% prettig contact met de burens. In 2007 was dit nog maar een derde van de bewoners. In Koppel zien we ook een vooruitgang; van 48% naar 54%. Deze cijfers zijn niet op buurtniveau herleidbaar.

Een andere vraag die het sociale klimaat in de wijk weergeeft is het percentage bewoners dat zich thuis voelt bij de mensen die in de buurt wonen. Ook hier laat Kruiskamp een grote stijging zien. In 2007 voelde 23% van de mensen zich thuis in de buurt. In 2009 is dit gestegen tot 43%. Een verklaring hiervoor kan zijn dat er in korte tijd veel woningen zijn opgeleverd. Mensen komen tegelijkertijd in de buurt wonen. Ook in Koppel is hier vooruitgang geboekt. In 2007 voelde 36% van de mensen zich thuis en in 2009 is dit 47%.

Ook op de vragen of mensen zich medeverantwoordelijk voelen voor de buurt en gehecht zijn aan de buurt wordt in Kruiskamp en Koppel positiever geantwoord, al is dit in mindere mate.

Subdoelstelling wonen

Een van de doelstellingen van Amersfoort Vernieuwt is een grotere mate van verscheidenheid in het woningaanbod. Mensen die rianter willen wonen of die een zorgvraag hebben moeten in de wijk kunnen blijven. Gezinnen, starters en ouderen zijn hierbij de doelgroepen. De openbare ruimte moet er - waar nodig - tegelijkertijd op vooruitgaan. Wonen, zorg en welzijn moet beter geregeld worden en op elkaar worden afgestemd.

Doelstellingen	Indicator	Wijk	Situatie 2007	Situatie 2009	Doel 2012	Ambitie 2018	Projecten 2008
Hoofdoelstelling: Vitale wijken waar bewoners prettig leven							
Verhogen van het rapportcijfer dat bewoners geven voor hun buurt/wijk.	Rapportcijfer dat bewoners geven voor hun buurt/woonomgeving	Amersfoort	7,2	7,3	6,5	6,8	fysieke verbeteringen; woningbouwprojecten parkweelde, lemaire, extra inzet surveillanten, BTT-team
		Kruiskamp	6,2	6,7			
		De Koppel	7,1	6,8			
Subdoelstelling samenleven							
1. Vergroten van sociale samenhang.	Kengetal Sociale Samenhang (van 0=geen samenhang tot 10= veel samenhang)	Amersfoort	5,8	5,9	5,3	5,6	meedoen in Kruiskamp, AV-teams, wijktafel
		Kruiskamp	5,0	5,4			
		De Koppel	5,6	5,5			
	Percentage prettig contact met mensen in de buurt	Amersfoort	57%	63%			meedoen in Kruiskamp, AV-teams
		Kruiskamp	33%	50%			
		De Koppel	48%	54%			
	Percentage voelt zich thuis bij de mensen die in deze buurt wonen	Amersfoort	48%	53%			meedoen in Kruiskamp, AV-teams
		Kruiskamp	23%	43%			
		De Koppel	36%	47%			
Subdoelstelling wonen							
1. Betere verhouding tussen de woningen in de categorieën sociale huur, duurdere huur, goedkope koop en duurdere koop.	Het percentage corporatiewoningen ten opzichte van het totaal aantal woningen	Amersfoort	34,7%	33,1%	60%	60%	
		Kruiskamp	65,3%	55,6%			
		De Koppel	61,3%	61,3%			
2. Rapportcijfer woning.		Amersfoort	7,6	7,8			renovatie en nieuwbouw (zie wap)
		Kruiskamp	6,9	7,4			
		De Koppel	7,3	7,3			
Subdoelstelling werken							
1. Verminderen van het aantal niet-werkende werkzoekenden.	Niet-werkende werkzoekenden (NWW) in % van de potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar)	Amersfoort	4,5%	3,5%	grotere daling in verhouding tot Amersfoort		stedelijke aanpak, AV-teams
		Kruiskamp	8,8%	6,8%			
		De Koppel	7,4%	6,9%			
2. Verminderen van het aantal bewoners met een bijstandsuitkering.	Personen met bijstandsuitkering (WWB) in % van de huishoudens	Amersfoort	4,0%	3,4%	8,2%		stedelijke aanpak, AV-teams
		Kruiskamp	8,8% (222)	6,7% (193)			
		De Koppel	6,6%	6,4%			
Subdoelstelling onderwijs							
1. Verminderen van het aantal voortijdige schoolverlaters.	Aandeel jongeren in de leeftijd van 18-22 jaar dat het onderwijs zonder startkwalificatie heeft verlaten.	Amersfoort	23,2%	18,7%			studiecentrum in de toekomst, intensievere inzet op VVS, stedelijke aanpak
Kruiskamp	34%	21%					
De Koppel	32%	22%					
Subdoelstelling leefbaarheid en veiligheid							
1. Verbeteren van het gevoel van veiligheid.	Percentage van de bewoners die zich soms onveilig voelt in de buurt	Amersfoort	26%	23%	40%	33%	2 extra surveillanten, wijktafel, BTT-team, SMS actie, selecta DNA
		Kruiskamp	48%	36%			
		De Koppel	29%	31%			
2. Verbeteren van objectieve veiligheid.	Aangiften per 1000 inwoners	Amersfoort	84	78			keurmerk veilig ondernemen, 2 extra surveillanten, wijktafel, BTT team, SMS actie, selecta DNA
		Kruiskamp	108	99			
		De Koppel	103	71			
		in 2006		in 2008			
3. Vergroten van de score die mensen geven aan de fysieke kwaliteit van de wijk.	Een cijfer op de schaal 0 (= weinig kwaliteit) tot 10 (= veel kwaliteit)	Amersfoort	5,4	5,6	5,5	6	actie voortkomend uit de wijktafel (bv tegen hondenpoep), opknappen volkstuinencomplex, verbetering winkelcentrum
		Kruiskamp	5	5,2			
		De Koppel	6,1	5,6			
Subdoelstelling voorzieningen							
1. Verbeteren van de detailhandelstructuur.	Tevredenheid van bewoners over de winkels voor de dagelijkse boodschappen in de buurt	Amersfoort	7,7	7,9	7,8	7,8	renovatie winkelcentrum, nieuwbouw, extra supermarkt, beter parkeren
		Kruiskamp	7,8	8,5			
		De Koppel	7	6,7			
2. Verbeteren van voorzieningen voor jongeren.	Tevredenheid van bewoners over voorzieningen voor jongeren in de buurt	Amersfoort	5,4	5,7	5,4	5,8	nieuwe tieneractiviteiten in de Roef, Krajicek Playground, Pimp my Block
		Kruiskamp	4,8	5,7			
		De Koppel	5,9	5,5			

 verslechtering tov 2007
 verbetering tov 2007

Met de subdoelstelling wonen, willen we meten of de verhouding tussen de woningen in de categorieën sociale huur, duurdere huur, goedkope koop en duurdere koop verbetert. Hiervoor meten we het percentage corporatiewoningen ten opzichte van het totaal aantal woningen. Voor 2009 was de doelstelling voor Kruiskamp 60%. Het percentage sociale huur ten opzichte van het totale woningbestand in de wijk is onder de doelstelling gebleven. In de toekomst zal het totaal op ongeveer 54% uitkomen. Een aantal redenen ligt hier aan ten grondslag. De belangrijkste is de wijziging van het project Parkweelde II. Ten tijde van het opstellen van het Wijkactieplan zou dit project uitsluitend 92 appartementen bevatten. Deze zijn aanvankelijk als huurappartement gepland, maar zijn inmiddels gewijzigd in koop. Ook in Lemaire waren aanvankelijk meer huurappartementen gepland. Daarnaast was toen nog geen sprake van de particuliere ontwikkelingen die er nu wel zijn. In Koppel bestaat 61% van het woningbestand uit corporatiewoningen, waarbij de verschillen tussen de buurten groot zijn. Zo is in Jericho/Jeruzalem 93% van de woningen van de corporatie en in het Gildekwartier is dat slechts 10%.

Nog een maat voor de subdoelstelling wonen is het rapportcijfer dat bewoners geven voor hun woning. Hiervoor is geen doelstelling vastgesteld. In Koppel is het cijfer gelijk gebleven op een 7,3. In Kruiskamp is dit cijfer met 0,5 punt toegenomen (van een 6,9 naar een 7,4). Vooral in de buurt Columbusweg zien we een toename.

Subdoelstelling werken

Op dezelfde wijze als elders in de stad willen we mensen aan het werk helpen. De wijk en de bewoners hebben belang bij het opbouwen van een gezonde wijk economie.

We willen dat het percentage niet werkende werkzoekenden en het percentage huishoudens in de bijstand afneemt. De werkloosheid is gemeten over de hele stad gezakt van 4,5% naar 3,5%. In Kruiskamp is de werkloosheid ook gezakt van 8,8% naar 6,8%. In Koppel zien we een kleine daling van 6,6% naar 6,4%. In de buurt Jericho/Jeruzalem zien we zelfs een kleine stijging van de werkloosheid ondanks de voorspoed in Amersfoort. Desondanks blijven in beide wijken de cijfers ten opzichte van de stad in totaliteit een stuk hoger. Wanneer we naar de doelstelling kijken, zien we voor Kruiskamp wel een grotere afname ten opzichte van het Amersfoortse gemiddelde.

Het aandeel huishoudens dat voor zijn levensonderhoud is aangewezen op bijstand is in Amersfoort gezakt van 4,0% tot 3,4%. In Koppel zien we een lichte verbetering van een 6,6% naar een 6,4%. In de buurt Meridiaan is een verslechtering te zien (van 8,2% naar 9,4%). Kruiskamp kent een forse daling; van 8,8% naar 6,7%. Alle buurten in Kruiskamp laten een daling zien. De doelstelling voor 2012 was 8,2%. Op dit moment doet Kruiskamp het beter. Het zou kunnen dat dit cijfer door de economische crisis de komende tijd weer gaat stijgen. Of dit zo is, zal blijken uit de cijfers van 2011.

Voor de opbouw van de wijk economie is in de afgelopen periode gestart met planvorming en het werven van gelden. De uitvoering start in 2010.

Subdoelstelling onderwijs

In elke wijk komt een Amersfoortse Brede Combinatieschool (ABC-school). In Kruiskamp/Koppel bestaat deze al. Wel krijgt de Vlindervallei in Kruiskamp het komende jaar een nieuw pand en een uitbreiding van de voorzieningen. De ABC-combinatie voert veel activiteiten in beide wijken uit.

Het opleidingsniveau van de bewoners is laag. In Kruiskamp is bijna de helft van de inwoners laag opgeleid (45%). In Koppel is dit 39%.

We willen toe naar minder voortijdige schoolverlaters. Daarvoor sluiten we aan bij het reguliere gemeentebestuur voor de hele stad. Een maat hiervoor is het aandeel jongeren in de leeftijd van 18 tot 22 jaar dat het onderwijs zonder startkwalificatie heeft verlaten. In Koppel heeft 22% van de jongeren geen startkwalificatie, in Kruiskamp is dit 21%.

In Kruiskamp wordt met diverse partijen gewerkt aan de komst van een 'studiecentrum'. Een faciliteit waar sporten, leren, werken en samenlevingsopbouw hand in hand moeten gaan. De doelgroep hiervoor is 10 tot 27 jaar. Daarnaast zal de komende jaren in de Kruiskamp de intensieve 'aanval op de uitval' verbreed worden naar de groep kinderen in de hoogste klassen van het basisonderwijs.

Subdoelstelling leefbaarheid en veiligheid

De wijken moeten veilig, schoon en goed onderhouden worden, met bewoners die zich verantwoordelijk voelen voor hun omgeving. We plegen dagelijks onderhoud en maken de openbare ruimte toekomstbestendig. Goed groen en water koesteren we. We stimuleren bewoners een rol te spelen bij het beheer van de inrichting van de openbare ruimte. Tijdens de uitvoer van een project veroorzaken we zo min mogelijk overlast voor de omgeving. Vuil en veiligheid staan hoog op de agenda en van begin af aan zullen we intensief toezicht houden en handhaven.

We willen dat het percentage dat zich soms onveilig voelt in de buurt afneemt in de wijk. In 2018 willen we dat tweederde zich veilig voelt in de buurt. Het percentage bewoners dat zegt zich onveilig te voelen is gezakt van 48% naar 36%. De aandacht voor veiligheid in Kruiskamp lijkt zijn vruchten af te werpen. Door de aanstelling van twee extra surveillanten en een Buurt Toezicht Team is de handhaving op straat toegenomen. Ook op preventief vlak is er het een en ander gebeurd. Zo hebben we aan alle wijkbewoners Selecta DNA uitgedeeld en is er een wijktafel Veiligheid opgericht. Aan de wijktafel bepalen bewoners mede de inzet van de surveillanten. Zij kunnen aangeven waar de komende tijd goed op gelet moet worden. In Koppel is het gevoel van veiligheid licht verslechterd: 31% van de bewoners (was 29%) zegt zich soms onveilig te voelen. Op dit vlak is ook geen intensievere inzet gepleegd de afgelopen twee jaar. Wel zullen binnenkort buurtmentoren worden ingezet om vooral de jongeren aan te spreken op overlastgevend gedrag.

Naast veiligheidsgevoelens willen we een verbetering van de objectieve veiligheid. Dit meten we met het totaal aantal aangiften per 1.000 inwoners. Dit aantal is in Kruiskamp iets gedaald. Van 108 naar 99 aangiften per 1.000 inwoners. Koppel zit onder het Amersfoortse gemiddelde met 71 aangiften (een sterke daling ten opzichte van 2007; 103 aangiften). Met name het aantal aangiften van veel voorkomende criminaliteit per 1.000 inwoners is in Kruiskamp gezakt.

We willen dat de score voor de fysieke kwaliteit van de wijken verbetert. Dit is een score die wordt berekend op basis van hoe vaak één van de volgende problemen zich in de buurt voordoen: rommel op straat, hondenpoep, bekladding van muren of gebouwen (graffiti) en vernielingen. De score varieert van 0 (= slechte kwaliteit) tot 10 (= goede kwaliteit) en is dus geen rapportcijfer. In Kruiskamp is de doelstelling in 2018 een 6. De afgelopen twee jaar zien we een vooruitgang in de score; van een 5,0 naar een 5,2. Er is nog een lange weg te gaan. In de top drie van buurtproblemen staat rommel in de openbare ruimte op nummer twee.

In Koppel is een achteruitgang in deze score zichtbaar; van een 6,1 naar een 5,6. We zien vooral achteruitgang in de Meridiaan.

Wel hebben we de bewoners van Kruiskamp beter gefaciliteerd. Zij kunnen tegenwoordig het meldpunt woonomgeving sms'en. De eerste resultaten zijn positief, maar liefst een derde van de meldingen komt per sms binnen.

Subdoelstelling voorzieningen

We willen voldoende voorzieningen in de wijk om te winkelen, voor zorg en welzijn en voor sport en spel. Bewoners in Kruiskamp zijn erg positief over de winkelvoorzieningen in de wijk. Het Neptunusplein scoort erg goed: het hoogst van Amersfoort. Het plein is de afgelopen jaren ook sterk verbeterd. Ook is er een nieuwe supermarkt bijgekomen die klanten trekt. Bewoners geven de winkelvoorzieningen een 8,5. In Koppel is men minder tevreden. Het cijfer daar is een 6,7. Dit betekent een daling ten opzichte van 2007.

De mening over de voorzieningen voor jongeren is in de Kruiskamp verbeterd: van een 4,8 naar een 5,7 (Amersfoortse gemiddelde). Afgelopen jaar is de Krajicek Playground aangelegd. Ook zijn er voorzieningen in de nieuwbouw bijgekomen voor de jongeren: een kunstgrasveld en een basketbalveld.

In de Koppel daarentegen is achteruitgang zichtbaar; van een 5,9 naar een 5,5. Komend jaar zal Koppel nog een nieuw kunstgrasveld krijgen wat hopelijk aan een positiever oordeel bijdraagt. Ook het bijbehorende speelveld zal verbeterd worden.

Samenvattend is er in Kruiskamp een grote sprong voorwaarts gemaakt. Alleen de fysieke kwaliteit laat maar een klein sprongetje zien; daar valt nog wel een en ander te verbeteren. Ondanks de vooruitgang blijven het cijfers van een aandachtswijk. Dit blijkt ook uit de veiligheids- en de werkgelegenheidscijfers die nog steeds onderaan bungelen. 'Vasthouden' zal hier een uitdaging blijven.

In Koppel zien we een divers beeld. Op een aantal vlakken zien we achteruitgang. Met name in de buurt Meridiaan. Daar zijn gerichte inzet op veiligheid, fysieke kwaliteit en sociale samenhang nodig.

3. Wijkbeschrijving

3.1 Algemeen karakter

Kruiskamp en Koppel dateren overwegend van de jaren '50 en '60 en worden gekenmerkt door een hoog aandeel sociale huurwoningen (met name flats). Inmiddels bestaat in Kruiskamp 36% van de woningvoorraad uit koopwoningen. De laatste jaren is dit sterk gestegen door de toevoeging van koopwoningen. In Koppel is dit 32%. De wijken staan, mede dankzij de lage gemiddelde huurprijs vooral in de belangstelling bij starters en allochtonen. Kruiskamp heeft met 38% het hoogste aandeel bewoners met een niet-westerse achtergrond. Overigens laat dit aandeel wel een daling van 2% zien ten opzichte van 2007.

Het gemiddelde inkomen van de bevolking ligt ongeveer een kwart onder het Amersfoortse gemiddelde, en de werkloosheid is met circa 7% (1-1-2009) het hoogste van Amersfoort.

Krachtwijk

Het gebied Kruiskamp/Koppel is door het rijk aangewezen als krachtwijk en maakt onderdeel uit van de 40-wijkenaanpak. In dat kader is samen met partners uit de wijk, bewoners, gemeente en de woningcorporaties een wijkactieplan gemaakt. Centrale onderwerpen hierin zijn wonen, werken, leren & opgroeien, leefbaarheid & veiligheid en integratie.

De wijkatlas van 2007 vormde mede de basis voor de analyse van de problemen op wijkniveau. Voor de wijk Koppel geldt dat er geen speciaal ontwikkelingsplan is gemaakt. Wel behoort Koppel tot onze gemeentelijke aandachtswijken.

3.2 Bevolking

	Amersfoort totaal	Prioriteitswijken totaal	De Koppel	060 Jericho / Jeruzalem	061 Meridiaan	063 Gildekwartier	De Kruiskamp	070 Evertsenstraat	071 Neptunusplein	072 Columbusweg
Bevolking										
aantal inwoners 2009	143.211	40.606	2.718	676	1.335	707	5.812	2.322	1.780	1.710
aantal inwoners 2007	139.065	39.729	2.709	691	1.302	716	5.123	1.889	1.398	1.836
inwoners per hectare	22	58	48	43	43	74	73	80	72	66
inwoners per hectare	22	56	48	44	42	75	64	65	57	71
% 14-20 jaar 2009	8,1	7,8	7,7	7,5	9,7	3,8	6,7	6,2	8,2	5,9
% 14-20 jaar 2007	8,0	8,0	7,3	8,0	8,5	4,3	7,2	7,2	7,7	6,7
% 65+ 2009	11,8	15,2	12,0	18,3	6,9	15,7	11,9	6,7	17,5	13,0
% 65+ 2007	11,7	15,4	10,7	17,5	6,5	11,6	13,3	7,8	20,3	13,7
% niet westers 2009	13,9	25,7	30,4	15,2	49,9	8,1	37,7	35,6	34,3	44,2
% niet westers 2007	13,5	25,0	29,4	15,2	49,4	6,8	39,8	40,0	30,3	46,9
% eenoudergezinnen 2009	6,6	8,1	9,3	11,5	11,4	3,6	7,3	7,2	6,5	8,3
% eenoudergezinnen 2007	6,3	7,8	8,9	11,1	10,7	3,6	6,8	6,9	6,2	7,1
% alleenstaanden 2009	37,3	44,0	40,3	44,9	41,3	34,1	47,0	39,9	47,2	55,3
% alleenstaanden 2007	37,1	43,8	39,1	42,5	42,5	30,2	47,5	41,1	45,5	55,2

bron: GBA / O&S 1 januari 2007 en 2009

	Veel hoger dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
	Hoger dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
	Dicht bij het gemiddelde van de prioriteitswijken.
	Lager dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
	Veel lager dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.

Inwoners

Kruiskamp telde op 1 januari 2009 5.812 inwoners, Koppel 2.718. Het inwonertal in Kruiskamp is de afgelopen twee jaar gestegen met bijna 700 inwoners. Dit is te danken aan de grote hoeveelheid nieuwbouw die de afgelopen jaren is opgeleverd; er zijn meer woningen teruggebouwd dan gesloopt. De buurt Columbusweg kent wel een afname van het aantal inwoners. Hier zijn woningen gesloopt en nog niet terug gebouwd. In Koppel is het aantal inwoners nagenoeg gelijk gebleven.

Het hoogste geboortecijfer tussen 2009 en 2007 betrof de Evertsenstraat (nieuwe jonge gezinnen) en het hoogste sterftcijfer was in de buurt Columbusweg (verzorgingshuis Elisabeth). In Koppel betreft het hoogste geboortecijfer de Meridiaan en het hoogste sterftcijfer het Gildekwartier.

De gemiddelde bevolkingsdichtheid is in Kruiskamp de afgelopen jaren gestegen door de inbreiding die heeft plaatsgevonden. In de Koppel ligt de dichtheid lager, behalve in het Gildekwartier (deze buurt bestaat voornamelijk uit gestapelde bouw).

Senioren

De leeftijdsopbouw van zowel Kruiskamp als Koppel is gemiddeld; vergelijkbaar met Amersfoort in totaliteit, met relatief veel mensen in de leeftijdscategorie tussen de 18 en 65. In Kruiskamp zie je relatief meer starters en in Koppel juist weer meer mensen tussen de 40 en 65 jaar: de zogenaamde 'empty nest-fase'. Dit heeft te maken met het feit dat de wijk ruim een kwart eeuw oud is en dat er in die buurt relatief weinig doorstroming was. Ook door de woningvoorraad in het Gildekwartier (veel luxe appartementen) wonen er meer mensen uit deze leeftijdsklasse.

Het aandeel 65-plus ligt rond de 12%, net als in de rest van Amersfoort. In Kruiskamp is het aandeel 65+ afgenomen met 1,4%. In Koppel nam deze bevolkingsgroep juist met hetzelfde percentage toe. De komende 10 jaar zal dit percentage verder toenemen en uitlopen ten opzichte van het Amersfoortse gemiddelde.

Kinderen en jeugd

Meridiaan vormt het meest kinderrijke deel van Koppel: bijna 19% is onder de 12 jaar. In Kruiskamp is dit de buurt rondom de Evertsenstraat. Het kleinste aandeel kinderen treft men aan in de buurt Neptunusplein, Gildekwartier en Jericho/Jeruzalem.

Het aandeel jeugd (14 tot 20 jaar) ligt in beide wijken, maar vooral in Kruiskamp, onder het Amersfoortse gemiddelde. Alleen in Meridiaan ligt het percentage beduidend hoger. Hier zijn ook problemen met de jongeren bekend. Vanaf 2010 gaan hier buurtmentoren aan de slag.

Alleenstaanden en eenoudergezinnen

Bijna de helft van de huishoudens in Kruiskamp betreft alleenstaanden (47%). In Koppel is dit met 40% ook nog licht boven het Amersfoortse gemiddelde (37%). Beide wijken worden ook gekenmerkt door een groot aandeel eenoudergezinnen (Kruiskamp 7%, Koppel 9%). Deze percentages liggen hoger dan het gemiddelde in Amersfoort. Vooral in Koppel is er een groot aandeel eenoudergezinnen (afgezien van het Gildekwartier). Overigens is in beide wijken het aandeel eenoudergezinnen sinds 2007 toegenomen.

In het Gildekwartier wonen vooral veel echtparen zonder kinderen (45%). Hun aandeel is de laatste twee jaar iets gedaald. Deze ontwikkeling weerspiegelt vooral de leeftijdsfase waarin veel huishoudens in het Gildekwartier verkeren: veel 50-plussers waarvan de kinderen het ouderlijk huis verlaten hebben.

Het aandeel gezinnen met kinderen is lager dan gemiddeld. Beiden rond de 22%. Voor Amersfoort in totaliteit is dat ongeveer 30%.

Allochtonen

De niet-westerse bevolking is in Amersfoort redelijk sterk vertegenwoordigd in buurten met goedkope huurwoningen. Vooral waar veel flats van woningcorporaties zijn.

Is in Amersfoort gemiddeld 14% van niet-westerse herkomst, in Kruiskamp is dat 38% en in Koppel 30%. Deze percentages zijn sinds 2007 op de meeste plaatsen nagenoeg gelijk gebleven en hier en daar gedaald. Alleen in de buurt rondom het Neptunusplein is er sprake van een lichte stijging. Overigens vallen Meridiaan en Columbusweg op door hun relatief hoge percentage niet-westerse bevolking.

Opvallend is dat in Koppel het percentage Turken en Marokkanen in de wijk nagenoeg gelijk is. En in Kruiskamp is het aandeel Turken het grootst. Deze percentages zijn op buurtniveau overigens niet hetzelfde.

3.3 Wonen

	Amersfoort totaal	Prioriteitswijken totaal	De Koppel	060 Jericho / Jeruzalem	061 Meridiaan	063 Gildekwartier	De Kruiskamp	070 Evertsenstraat	071 Neptunusplein	072 Columbusweg
woningen 2009	59.656	18.458	1.223	337	523	363	2.625	994	791	840
woningen 2007	57.917	18.140	1.223	337	523	363	2.341	831	670	840
netto gem. woningbezetting 2009	2,31	2,21	2,25	2,02	2,55	2,01	2,17	2,43	2,14	1,91
netto gem. woningbezetting 2007	2,31	2,20	2,24	2,08	2,48	2,04	2,16	2,41	2,16	1,95
% koopwoningen 2009	56,3	38,4	32,3	6,2	22,9	70,8	36,3	46,9	34,5	25,4
% koopwoningen 2007	54,6	35,8	31,8	5,6	22,2	70,8	28,6	37,2	22,7	25,0
% corporatiewoningen 2009	33,1	52,6	61,3	93,2	75,7	9,8	55,6	47,1	61,7	59,5
% corporatiewoningen 2007	34,7	54,9	61,3	93,2	75,9	9,8	65,3	56,3	71,2	69,3
% meergezinswoningen 2009	33,5	47,7	50,0	0,0	70,6	67,1	55,1	49,1	41,1	76,2
% meergezinswoningen 2007	33,2	47,4	50,0	0,0	70,6	67,1	54,0	50,8	30,6	76,2
woz-waarde koopwoning 2009	265.000	224.000	299.000	412.500	247.500	324.000	216.000	224.750	205.500	188.000
woz-waarde koopwoning 2007	215.500	183.000	245.500	339.000	95.500	255.500	172.500	177.000	172.500	162.000
rapportcijfer woning 2009	7,8	7,4	7,3	6,9	6,9	8,5	7,4	7,5	7,3	7,3
rapportcijfer woning 2005-2007	7,6	7,2	7,1	6,6	6,8	8,3	6,8	6,9	7,2	6,6
mutatiegraad in 2008	110	105	106	78	120	113	123	105	97	256
mutatiegraad in 2006	114	121	118	106	139	97	148	149	107	199

bron: SOB / OZB / GBA / O&S 1 januari 2007 en 2009

	Veel negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
	Negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
	Weinig afwijkend van het gemiddelde van de prioriteitswijken.
	Positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
	Veel positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.

Woningtype/woonmilieu

Kruiskamp is een diverse wijk met woonmilieus in de categorie vroeg-naoorlogsebouw, zowel eengezins- als meergezinswoningen, maar ook jaren '30 buurten en nieuwbouwbuurten. De naoorlogse buurten worden gekenmerkt door een hoog percentage sociale woningbouw. Relatief gezien is het aandeel sociale huur in Kruiskamp afgenomen met 10% door de grote toevoeging van koopwoningen in de nieuwbouw, sloop van sociale huur en toevoeging van duurdere huur. De koopsector blijft met 36% in deze wijk duidelijk achter bij het Amersfoortse gemiddelde (56%). Binnen Kruiskamp is de sociale huur vooral geconcentreerd in buurten als Neptunusplein (62%) en Columbusweg (60%). Deze percentages betreffen zowel hoog- als laagbouw.

Circa 55% van de woningen in Kruiskamp is gestapeld en slechts 3,9% wordt gerekend tot twee-onder-een-kap of vrijstaand. In de omgeving Columbusweg vinden we relatief meer hoogbouw (76%).

Koppel heeft qua eigendomsverhouding en woningtype eenzelfde karakter. Alleen zijn hier de verschillen tussen de buurten veel groter. Zo heeft Jericho/Jeruzalem geen hoogbouw maar wel het hoogste percentage sociale huur (93%). Het Gildekwartier heeft weer relatief veel hoogbouw, maar dit zijn voor het merendeel koopwoningen en duurdere huurwoningen. De buurt Meridiaan lijkt gemiddeld het meest op de buurt Columbusweg; veel hoogbouw en veel sociale huur (76%). Overigens verschillen de woningen in huurprijs.

Het aandeel sociale huur in Koppel is tussen 2007 en 2009 gelijk gebleven.

Woningwaarde

De waarde van de gemiddelde koopwoning (gebaseerd op de WOZ) ligt rond de €216.000 voor Kruiskamp en €299.000 voor Koppel. Opgemerkt moet worden dat het in Koppel om een zeer klein aantal koopwoningen gaat die grotendeels vrijstaand zijn. De laagste gemiddelde waarden komen voor in de buurt Columbusweg. Maar voor alle buurten geldt een stijging. De stijging van de WOZ-waarde in de periode vanaf 2007 is naar verhouding groter in Kruiskamp dan in Koppel. Waarschijnlijk is dit toe te schrijven aan de toevoeging van koopwoningen. De waardeontwikkeling in Kruiskamp is hoger dan de gemiddelde waardeontwikkeling in Amersfoort.

Rapportcijfer voor de woning

Net als de WOZ-waarde geven de rapportcijfers die de bewoners geven voor hun woning een beeld van de woningwaarde. Kruiskamp blijft onder het gemiddelde rapportcijfer in Amersfoort: 7,4 ten opzichte van 7,8. Maar de waardering voor de woning is met 0,6 gestegen. Voor Koppel ligt het gemiddelde rapportcijfer op 7,3. Binnen de wijk Kruiskamp zijn er geen grote verschillen. In Koppel wordt het Gildekwartier duidelijk meer gewaardeerd dan de overige buurten (8,5). Opvallend is de stijging in de buurt Columbusweg, de enige buurt waar geen nieuwbouw in Kruiskamp is toegevoegd maar waar wel gerenoveerd wordt.

Mutatiegraad

Veel doorstroming (oftewel een 'hoge' mutatiegraad = aantal vertrekkers per 1.000 inwoners) is kenmerkend voor buurten met veel sociale huurflats. Het duidt vaak op onvrede met het wonen in de buurt en op een gebrekkige sociale samenhang. Het aantal mutaties in Kruiskamp is sterk afgenomen ten opzichte van 2006. Wel is de mutatiegraad in de buurt Columbusweg twee keer zo groot als in Kruiskamp gemiddeld (1 op de 4 bewoners is verhuisd!). Een verklaring hiervoor is het feit dat er bijna 90 woningen zijn gesloopt. Deze mensen zijn de jaren ervoor verhuisd. Daarnaast zal de hoeveelheid sociale huur maar waarschijnlijk ook een mindere sociale samenhang hieraan bijdragen. Dit, ondanks het feit dat de eengezinswoningen in de buurt zijn gerenoveerd. De totale afname van mutaties zal waarschijnlijk ook komen door een grotere tevredenheid in de wijk. Het toekomstbeeld van bewoners over de wijk is zeer positief.

Het aantal mutaties in Koppel is in dezelfde periode ook iets afgenomen en ligt daarmee onder het Amersfoortse gemiddelde. Opvallend is de lage mutatiegraad in Jericho/Jeruzalem; veel huurwoningen maar weinig mutaties. Dit is waarschijnlijk te wijten aan een grote sociale samenhang. Vanuit de praktijk wordt wel opgemerkt dat dit waarschijnlijk gaat veranderen. In de buurt wonen veel 'empty nesters' die de komende jaren waarschijnlijk naar elders verhuizen. De buurt en daarmee de sociale samenhang zullen gaan veranderen.

In de buurt Meridiaan ligt de mutatiegraad iets bovengemiddeld, maar niet vergelijkbaar met de Columbusweg. Terwijl deze buurten soms wel erg vergelijkbaar zijn.

3.4 Werken

	Amersfoort totaal	Prioriteitswijken totaal	De Koppel	060 Jericho / Jeruzalem	061 Meridiaan	063 Gildekwarf	De Kruiskamp	070 Evertsenstraat	071 Neptunusplein	072 Columbusweg
Gem. netto huishoudensinkomen 2006	33.500	26.929	30.400	25.800	23.200	43.100	24.100	26.200	22.700	23.200
% huishoudens in bijstand 2009	3,4	5,7	6,4	7,0	9,4	0,8	6,7	6,9	4,2	9,1
% huishoudens in bijstand 2007	4,0	6,7	6,6	10,0	8,2	0,8	8,8	7,9	7,1	11,0
Aantal nww (per 100, 15-64jr) 2009	3,5	5,8	6,9	7,5	8,6	3,3	6,8	6,7	5,3	8,5
Aantal nww (per 100, 15-64jr) 2007	4,5	7,4	7,4	7,4	9,1	4,5	8,8	8,6	7,7	9,9

bron: CBS / UWV / CWI 1 januari 2006, 2007 en 2009

- Veel negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Weinig afwijkend van het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Veel positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.

Inkomen

In Amersfoort bedroeg het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden in 2006 €33.500, - per jaar (NB er zijn geen recentere gegevens beschikbaar). In Kruiskamp lag dit op €24.100, - Het verschil is sinds 2002 toegenomen. Binnen Kruiskamp zijn de verschillen klein. De Evertsenstraat kent het hoogste gemiddeld besteedbaar inkomen.

Het gemiddeld besteedbaar inkomen in Koppel ligt ongeveer op €30.400, - waarbij het Gildekwarf het gemiddelde erg omhoog trekt: €43.100, -.

De laagste inkomens (rond het sociaal minimum) zijn in Kruiskamp en Koppel oververtegenwoordigd. In Koppel heeft 11,4% van de inwoners een inkomen rond het sociaal minimum. In Kruiskamp is dit 10,3% tegenover 6,1% in Amersfoort.

Werkzoekenden

De werkloosheid is in zowel Kruiskamp als Koppel tweemaal zo groot als in Amersfoort gemiddeld. Wel is de werkloosheid de afgelopen jaren sterker afgenomen dan gemiddeld in Amersfoort. Het grootste percentage werkzoekenden woont in de buurten Columbusweg in Kruiskamp en Jericho/Jeruzalem en Meridiaan in Koppel. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in deze buurten mensen wonen waarvoor de stap naar regulier werk groot is. Een multi-probleem-aanpak, zoals we met de AV- teams voorzien, kan hierbij helpen. Trajectbegeleiding door Arbeidsintegratie is hier onderdeel van.

Onder invloed van een aantrekkende economie daalde de werkloosheid in heel Amersfoort tussen 2007 en 2009 van 4,5% naar 3,5%. In Kruiskamp was de daling naar verhouding groter en in Koppel kleiner: in Kruiskamp van 8,8% naar 6,8%, in Koppel van 7,4% naar 6,9%. De buurt Jericho/Jeruzalem liet zelfs een kleine stijging zien.

Bijstandsontvangers

Het aandeel huishoudens dat voor zijn levensonderhoud is aangewezen op bijstand ligt in Kruiskamp met 6,7% ruim boven het Amersfoortse gemiddelde (3,4%), maar is de afgelopen twee jaar wel fors gedaald. Het hoogste percentage komt voor in de buurt Columbusweg (9,1%), gevolgd door de Evertsenstraat (6,9%). In de buurt Neptunusplein is de hoogste afname te zien. Dit komt waarschijnlijk door de sloop van goedkope huurwoningen en de bouw van eengezinskoopwoningen.

In Koppel is het aandeel afgenomen in de periode 2007-2009 en ligt op 6,4%. Vooral in de buurt Meridiaan is het aantal bijstandsontvangers hoog (9,4%). Het is hier zelfs gestegen. Ook Jericho/Jeruzalem scoort hoog (7,0%). In deze buurten zien we ook een stijging van het aandeel eenoudergezinnen, mogelijk ligt hier een verband. De spreiding van huishoudens met bijstand vertoont ongeveer hetzelfde beeld als de spreiding van eenoudergezinnen. Dat is niet verwonderlijk, aangezien afhankelijkheid van bijstand vooral onder deze huishoudens veel voorkomt.

3.5 Onderwijs

	Amersfoort totaal	Prioriteitswijken totaal	De Koppel	060 Jericho / Jeruzalem	061 Meridiaan	063 Glidewijk	De Kruiskamp	070 Evertsenstraat	071 Neptunusplein	072 Columbusweg
% laag opgeleid 2009	30	41	39				45			
% laag opgeleid 2007	31	42	37				48			
verzuim per 1000 leerlingen 2009	17	29	26	26	29	18	35	37	36	31
verzuim per 1000 leerlingen 2007	12	20	24	34	27	0	29	17	47	31
% zonder startkwalificatie 2009	18,7	21,7	22	31	19	20	21	18	25	21
% zonder startkwalificatie 2007	23,2	29,3	32	31	33	21	34	34	33	33
oordeel over basisonderwijs 2009	7,6	7,3	7,1				6,9			
oordeel over basisonderwijs 2007	7,5	7,2	7,1				6,5			

bron: Stadspelling 2005/2007 en 2009;LLA 2006/2007 en 2008/2009

- Veel negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Weinig afwijkend van het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Veel positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.

Opleidingsniveau en verzuim

Het percentage laagopgeleiden ligt in Kruiskamp en Koppel boven het Amersfoortse gemiddelde. Met name in Kruiskamp is dit hoog: 45%.

Ook het verzuim is in Kruiskamp hoger dan Amersfoort gemiddeld: 35 per 1.000 leerlingen in Kruiskamp tegenover 17 per 1.000 in Amersfoort als geheel. Ten opzichte van 2007 zien we hier een stijging. Ook in Koppel is dit aantal licht gestegen, maar het ligt lager dan in Kruiskamp.

De stijging van het verzuimcijfer wordt mede verklaard door het feit dat in de afgelopen jaren, als gevolg van het afsluiten van het "Convenant Voortijdig Schoolverlaten" de registratie van het verzuim verbeterd is.

Het percentage jongeren dat school heeft verlaten zonder startkwalificatie is in Kruiskamp 21% en in Koppel 22%. Ten opzichte van 2007 zien we in beide wijken een positieve ontwikkeling: er is sprake van een grote daling; groter dan in Amersfoort gemiddeld.

ABC-school in iedere wijk

In Kruiskamp-Koppel is één ABC-school met twee locaties: de Vlindervallei. ABC-school Kruiskamp-Koppel is een van de eerste ABC-scholen in Amersfoort en bestaat sinds 2004. De ABC-school is een samenwerkingsverband tussen vele instellingen in de wijk. Momenteel heeft de ABC-school een locatie aan het Zuiderkruis, waar vier instellingen onderdak hebben gevonden. In 2010 wordt er aan de Van Galen/Evertsenstraat een tweede ABC-locatie gerealiseerd. Daarbij zullen onderwijs, kinderopvang, buitenschoolse opvang, peuterspeelzaal, buitenkast en jeugdgezondheidszorg worden gecombineerd. De ABC-school Kruiskamp-Koppel heeft de volgende doelstelling geformuleerd: het met elkaar in contact brengen van de verschillende bevolkingsgroepen in de wijk. Dit komt tot uiting in de verschillende activiteiten die door de ABC-school worden georganiseerd.

Het fenomeen 'zwarte school' speelt in Kruiskamp. Ongeveer 90% van de kinderen is van allochtone afkomst. De stichting Kleurrijke Scholen speelt een rol in het 'laten verkleuren' van de school. Zij organiseren bijvoorbeeld scholentochten.

Het basisonderwijs geeft men een 6,9. Dat is lager dan het Amersfoortse gemiddelde. Maar Kruiskamp vertoont qua cijfer wel een grote stijging in basisonderwijswaardering van Amersfoort. In Koppel scoort het basisonderwijs een 7,1.

3.6 Samenleven

	Amersfoort totaal	Prioriteitswijken totaal	De Koppel	060 Jericho / Jeruzalem	061 Meridiaan	063 Gildekwarthier	De Kruiskamp	070 Evertsenstraat	071 Neptunusplein	072 Columbusweg
Kengetal sociale kwaliteit 2009	5,9	5,5	5,5	6,3	4,7	5,8	5,4	5,7	5,5	4,9
Kengetal sociale kwaliteit 2005-2007	5,8	5,5	5,6	5,6	5,5	5,8	5,2	5,4	5,2	4,8
% prettig contact in buurt 2009	63	50	54				50			
% prettig contact in buurt 2007	57	47	48				33			
% voelt zich thuis in deze buurt 2009	53	44	47				43			
% voelt zich thuis in deze buurt 2007	48	38	36				23			
% gehecht aan de buurt 2009	67	61	65				63			
% gehecht aan de buurt 2007	63	55	64				54			
% medeverantw. voor de leefb. 2009	74	66	72				65			
% medeverantw. voor de leefb. 2007	78	70	71				62			

bron: Stadspeiling 2005/2007 en 2009

- Veel negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Weinig afwijkend van het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Veel positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.

Sociale kwaliteit

De mate van sociale samenhang is een schaalscore die berekend is op basis van een aantal stellingen. De score (=geen rapportcijfer!) varieert van 0 (geen samenhang) tot 10 (veel samenhang) en geeft vooral aan hoe het contact tussen bewoners onderling is. Amersfoort komt in 2009 (net als in 2005) gemiddeld uit op een 5,9.

De score voor Kruiskamp is een 5,4 en voor Koppel 5,5. In Kruiskamp scoort de buurt Columbusweg het laagst. Vanuit de praktijk werd opgemerkt dat er binnen de buurten wel spanningen zijn. Daar waar we wél nieuwbouw hebben toegevoegd, maar weinig openbare ruimte, ontstaat concurrentie bij het gebruik van die ruimte.

In Koppel scoort de buurt Meridiaan het laagst voor wat betreft de sociale kwaliteit. De buurt Jericho/Jeruzalem scoort hoger dan Amersfoort gemiddeld (6,3). Dit is ook de enige buurt in Koppel die ten opzichte van 2007 een verbetering laat zien. Een nuancering hierop kwam van de corporatie die verwacht dat ook daar de komende jaren verandering zal optreden. Door nieuwe instroom en vergrijzing zal waarschijnlijk de sociale samenhang verminderen. Vooral in Meridiaan is achteruitgang zichtbaar. Een mogelijke verklaring is dat door de toevoeging van de nieuwbouw het delen van de openbare ruimte door oud en nieuw spanningen geeft. De SWA heeft hierin een begeleidende rol.

Thuisvoelen

Tussen 2007 en 2009 is in Kruiskamp het % bewoners 'die zich thuis voelt bij de mensen die in deze buurt wonen' toegenomen met 20%. Ook het percentage mensen dat zegt "op een prettige manier met elkaar om te gaan" is toegenomen tot 50%.

Het % bewoners dat vindt dat 'de mensen in deze buurt op een prettige manier met elkaar omgaan' en het % bewoners 'dat zich thuis voelt bij de mensen die in deze buurt wonen' is in Koppel de laatste twee jaar toegenomen. De cijfers liggen net iets hoger dan in de Kruiskamp.

Gehecht aan de buurt

Een andere maat die het sociale klimaat in de wijk weergeeft is de vraag of men gehecht is aan de eigen woonbuurt. Ongeveer 63% van de bewoners van Kruiskamp voelt zich (zeer) gehecht aan de buurt. In Koppel is dit 65%. In Kruiskamp zien we een stijging en in Koppel blijft het percentage ten opzichte van 2007 gelijk.

Medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt

Het percentage van de bewoners van Kruiskamp dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in hun buurt is sinds 2007 toegenomen (65%) maar ligt lager dan in Amersfoort gemiddeld (74%). In Koppel is dit percentage de afgelopen twee jaar licht toegenomen, het ligt nu bijna op het Amersfoortse gemiddelde.

3.7 Leefbaarheid en veiligheid

	Amersfoort totaal	Prioriteitswijken totaal	De Koppel	060 Jericho / Jeruzalem	061 Meridiaan	063 Gildekwartier	De Kruiskamp	070 Evertsenstraat	071 Neptunusplein	072 Columbusweg
Rapportcijfer buurt 2009	7,3	6,8	6,8	6,7	6,4	7,6	6,7	6,7	6,8	6,6
Rapportcijfer buurt 2005-2007	7,2	6,6	7,0	6,7	6,8	7,7	6,2	6,2	6,4	6,1
% de buurt is vooruit gegaan in 2009	14,4	19,1	15,2	7,7	19,2	19,4	44,3	53,1	46,6	27,8
% de buurt is achteruit gegaan in 2009	12,8	15,5	20,4	29,5	18,2	10,6	13,5	11,0	14,3	16,3
Kengetal fysieke kwaliteit 2009	5,6	4,8	5,6	6,3	4,8	6,1	5,2	4,8	5,5	5,5
Kengetal fysieke kwaliteit 2005-2007	5,6	4,9	6,3	6,0	6,3	6,4	5,4	5,3	5,1	5,7
Kengetal overlast 2009	1,7	2,3	2,3	1,5	3,1	2,1	2,7	2,6	2,4	3,3
Kengetal overlast 2005-2007	1,8	2,3	1,8	1,5	2,5	1,3	2,9	2,5	3,0	3,2
% onveilig gevoel in buurt 2009	23	34	31				36			
% onveilig gevoel in buurt 2007	26	37	29				48			
Aangifte per 1000 inwoners 2008	78,2	75,1	70,7				98,9			
Aangifte per 1000 inwoners 2006	84,2	82,9	102,9				107,7			

bron: Stadspeiling 2005/2007 en 2009

- Veel negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Weinig afwijkend van het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Veel positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.

Rapportcijfer buurt

Het rapportcijfer dat bewoners geven voor de buurt is in Kruiskamp in 2009 verbeterd ten opzichte van 2007 (van 6,2 naar 6,7). De verbetering van het rapportcijfer sinds 2007 geldt eigenlijk voor alle buurten in Kruiskamp, ook waar geen nieuwbouw is toegevoegd. In de Koppel zien we een achteruitgang van 0,2 (van een 7 naar een 6,8). De buurt Meridiaan is met 0,4 achteruitgegaan, de overige buurten zijn gelijk gebleven. Met namen door het hoge cijfer voor het Gildekwartier wordt het gemiddelde omhoog getrokken.

Ontwikkeling van de buurt

In de Stadspeiling in 2009 is aan bewoners ook gevraagd of hun buurt er in het afgelopen jaar op vooruit of achteruit is gegaan. Overall in Kruiskamp vindt men vaker dat de buurt vooruit is gegaan (44%), dan achteruit (14%). In de buurt Evertsenstraat vond 53% dat de buurt er op vooruit is gegaan. In heel Amersfoort vindt 14% dat de buurt vooruit is gegaan.

In Koppel is men van mening dat de buurt er de afgelopen jaren niet veranderd is (65%). Verder vindt men iets vaker dat de buurt achteruit is gegaan dan vooruit (20% tegenover 15%). De achteruitgang is volgens de bewoners vooral het geval in Jericho/Jeruzalem. De renovatie die door de woningcorporatie zou worden uitgevoerd is uitgesteld.

Deze beleving van de ontwikkeling is overigens niet terug te zien in de rapportcijfers voor Jericho/Jeruzalem.

Wat betreft de verwachting of de buurt er in de komende jaren op vooruit of achteruit zal gaan is men vooral in Kruiskamp zeer optimistisch, maar liefst 35% denkt dat de buurt vooruit zal gaan. In Koppel zijn de bewoners minder positief. Daar denken meer mensen dat de buurt achteruit zal gaan in de toekomst (zie bijlage wijkatlas totaal 2007/2009).

Fysieke kwaliteit

De fysieke kwaliteit is een score die wordt berekend op basis van hoe vaak één van de volgende problemen zich in de buurt voordoet: rommel op straat, hondenpoep, bekladding van muren of gebouwen (graffiti) en vernielingen. De score varieert van 0 (= slechte kwaliteit) tot 10 (= goede kwaliteit) en is dus geen rapportcijfer. Voor Kruiskamp is de score ten opzichte van 2007 iets verbeterd (van 5,1 naar 5,2). In vergelijking met 2005 zien we een verslechtering (5,3). De beleving van hondenpoep en rommel op straat toont een lichte verbetering ten opzichte van 2007. Vooral in de buurt Evertsenstraat zien we achteruitgang volgens de bewoners. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat de bewoners van de nieuwbouw kritischer zijn voor wat betreft de woonomgeving. In de buurt Neptunusplein zien we vooruitgang. Daar is ook veel geïnvesteerd in het winkelcentrum. Er zijn daar ondergrondse vuilcontainers gerealiseerd.

De waardering van de fysieke kwaliteit in Koppel is tussen 2005 en 2009 sterk gedaald (van 6,3 als gemiddelde 2005/2007 naar 5,6). In het bijzonder in buurt Meridiaan is de waardering van de fysieke kwaliteit gedaald met 1,6.

Het aantal vernielingen en de rommel op straat zijn zaken die volgens de bewoners vaak voorkomen. Hier is een stijging ten opzichte van 2007 te zien.

Overlast

Bewoners van Kruiskamp ervaren vaker overlast dan in Amersfoort gemiddeld. Op een schaal van 0 (geen overlast) tot 10 (veel overlast) zit Kruiskamp op 2,7. Hoewel ten opzichte van 2007 vooruitgang wordt geboekt, is dit wel het hoogste van alle AV-wijken. De overlast die men in Kruiskamp vooral ervaart is drugsoverlast en overlast van (groepen) jongeren. Binnen Kruiskamp wordt de meeste overlast ervaren in de buurt Columbusweg. Het aantal meldingen van jeugdoverlast bij de politie ligt in Kruiskamp boven het gemiddelde in Amersfoort.

In Koppel is de ervaren overlast minder (2,3), maar ten opzichte van 2007 weer gestegen. Ook wordt in Koppel de meeste drugsoverlast, overlast van (groepen) jongeren en geluidsoverlast (niet door verkeer) ervaren. Binnen Koppel wordt de meeste overlast in de buurt Meridiaan ervaren.

Veiligheid

36% van de inwoners van Kruiskamp zegt zich wel eens onveilig te voelen in de eigen buurt. Dit percentage is de afgelopen twee jaar verbeterd met 12%. Ten opzichte van Amersfoort is er nog wel wat werk te doen (23%). In de Koppel is het gevoel van veiligheid iets verslechterd. In 2007 voelde 29% zich wel eens onveilig, in 2009 is dat 31%.

Het totaal aantal aangiften per 1.000 inwoners lag in 2008 in Kruiskamp lager dan in 2006. Wel moeten we constateren dat dit nog steeds de meeste aangiften zijn in vergelijking met andere AV-wijken. Het totaal aantal aangiften per 1.000 inwoners is in Koppel tussen 2008 en 2006 verminderd en is minder dan het Amersfoortse gemiddelde. De vermindering betreft voornamelijk het aantal aangiften veel voorkomende criminaliteit (fietsdiefstal, diefstal en vernielingen van/uit auto's en overige vernielingen) en het aantal aangiften woninginbraak. Dat laatste aantal is ook in Kruiskamp erg afgenomen. Hier ligt waarschijnlijk een relatie met de sterke inzet op veiligheid; twee extra surveillanten, gratis selecta DNA en de wijktafel veiligheid. Het aantal meldingen jongerenoverlast is nagenoeg gelijk gebleven in Kruiskamp. In Koppel zien vooral in de eerste acht maanden van 2009 een sterke stijging van het aantal meldingen van jeugdoverlast. Deze stijging bevestigt het feit dat de jongerenoverlast op nummer drie van buurtproblemen staat.

Belangrijkste buurtproblemen

Bij de Stadspeiling wordt bewoners gevraagd welk probleem in de buurt met voorrang moet worden aangepakt. Dit leidt voor Kruiskamp en Koppel tot de volgende top-3:

Kruiskamp 2009

- 1 Onvoldoende parkeerruimte/parkeeroverlast
- 2 Rommel op straat
- 3 Overlast van (groepen) jongeren

Kruiskamp 2007

- 1 Onvoldoende parkeerruimte/parkeeroverlast
- 2 Overlast van (groepen) jongeren
- 3 Hondenpoep

Koppel 2009

- 1 Overlast van (groepen) jongeren
- 2 Te hard rijden
- 3 Hondenpoep

Koppel 2007

- 1 Onvoldoende parkeerruimte/parkeeroverlast
- 2 Hondenpoep
- 3 Overlast van (groepen) jongeren

Meldingen bij Meldpunt Woonomgeving

In 2008-2009 zijn er in Kruiskamp-Koppel ongeveer 1.148 meldingen binnengekomen. De meeste meldingen gaan over afval, verlichting of verharding. Het aantal meldingen is ten opzichte van de periode 2007-2008 afgenomen.

Aandacht gemeente

Op de vraag 'Vindt u dat de gemeente veel, voldoende of weinig aandacht heeft voor de problemen in uw buurt' antwoordde in Kruiskamp in 2009 gemiddeld 25% 'weinig' tegen 41% in 2007. Dit is een grote verbetering en laat zien dat alle inzet van het afgelopen jaar ook wordt gezien door de bewoners. In Koppel zien we daarentegen een verslechtering van 32% in 2007 naar 37% in 2009.

3.8 Voorzieningen

	Amersfoort totaal	Prioriteitswijken totaal	De Koppel	060 Jericho / Jeruzalem	061 Meridiaan	063 Gildewarrier	De Kruiskamp	070 Evertsenstraat	071 Neptunusplein	072 Columbusweg
tevredenheid winkels 2009	7,9	7,6	6,7				8,5			
tevredenheid winkels 2007	7,7	7,5	7,0				7,8			
tevredenheid voorziening voor jongeren 2009	5,7	5,7	5,5				5,7			
tevredenheid voorziening voor jongeren 2007	5,4	5,3	5,9				4,8			

bron: Stadspeiling 2005/2007 en 2009

- Veel negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Weinig afwijkend van het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Veel positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.

Tevredenheid voorzieningen

Ook is gevraagd wat men vindt van de voorzieningen in de wijk. Opvallend is dat men in Kruiskamp het meest tevreden over de winkels voor de dagelijkse boodschappen is. Men geeft een 8,5. Dat is meer dan het Amersfoortse gemiddelde (7,9). Dit cijfer is de afgelopen twee jaar toegenomen. Over de voorzieningen voor jongeren is men gemiddeld tevreden; een 5,7 (hetzelfde cijfer als het Amersfoortse gemiddelde). Ook dit is een forse stijging ten opzichte van 2007. De waardering voor de speelmogelijkheden voor kinderen is ook gestegen en ligt nu op het Amersfoortse gemiddelde: een 6,8.

Koppel laat een ander beeld zien. De winkelvoorzieningen scoren hier een 6,7 een daling in vergelijking met 2007. Over de voorzieningen voor jongeren zijn bewoners minder tevreden dan in Amersfoort gemiddeld (een 5,5 tegenover een 5,7). In Koppel worden de voorzieningen voor kinderen weer hoger gewaardeerd dan het Amersfoortse gemiddelde (een 7 tegenover een 6,8).

3.9 Gezondheid

	Amersfoort totaal	Prioriteitswijken totaal	De Koppel	060 Jericho / Jeruzalem	061 Meridiaan	063 Gildekwarthier	De Kruiskamp	070 Evertsenstraat	071 Neptunusplein	072 Columbusweg
Overgewicht bij scholieren 2005-2007	12,0	17,5	24,6				24,6			
Overgewicht bij scholieren 2007-2009	12,8	18,8	26,0				26,0			
% 65-plussers: gezondheid slecht 2007	27,0	31,0	34,0				34,0			
% 18-65 jaar: gezondheid vrij slecht 2008	10,0	13,0	14,0				16,0			

bron: GGD

- Veel negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Negatiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Weinig afwijkend van het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.
- Veel positiever dan het gemiddelde van de prioriteitswijken.

Gezondheid kinderen

De cijfers voor overgewicht (incl. obesitas) zijn in 2007/2008 hoog. In de tabel is een gemiddelde voor drie leeftijdscategorieën genomen, waardoor het gemiddelde uitkomt op 24,6%. In groep 2 van de lagere school (de kleuters) heeft al bijna 15% overgewicht. Het Amersfoortse gemiddelde ligt op 9,4%. In groep 7 is het cijfer verdubbeld en heeft bijna een derde overgewicht. En in de tweede klas van het voortgezet onderwijs heeft bijna 40% overgewicht. In Kruiskamp/Koppel wonen ten opzichte van andere wijken in Amersfoort de meeste kinderen met overgewicht.

Gezondheid volwassenen

In Kruiskamp-Koppel beoordeelt 85% van de volwassenen hun gezondheid als (zeer) goed tot uitstekend. Toch heeft 53% minimaal een chronische aandoening en voelt 63% van de respondenten zich hierdoor belemmerd. Van de volwassenen heeft 19% psychische klachten. Daarnaast voelt 41% zich eenzaam, waarbij er meer sprake is van sociale eenzaamheid dan van emotionele eenzaamheid.

Een derde van de volwassenen in deze wijk rookt. Dat is meer dan in Amersfoort als geheel het geval is (22%). Bij 9% is sprake van onverantwoord alcoholgebruik. Daarnaast voldoet 39% niet aan de norm voor gezond bewegen. 32% van de respondenten heeft overgewicht en 12% heeft obesitas. Er is een duidelijke samenhang tussen ongezonde leefstijl en overgewicht en het hebben van chronische ziekten. Het risico op diabetes is verhoogd voor 26% van de volwassenen in Kruiskamp-Koppel. Voor 29% van de volwassenen gaat het om een 'hoog risico'.

Gezondheid senioren

De leefstijl van de senioren in Kruiskamp/Koppel blijkt niet veel af te wijken van die van de gemiddelde Amersfoortse senior. Toch blijkt met name de lichamelijke gezondheid wel een punt van aandacht te zijn. De ervaren gezondheid wordt voor een groot deel bepaald door de aanwezigheid van chronische ziekten en langdurige aandoeningen. De meest voorkomende chronische aandoeningen zijn hoge bloeddruk, gewrichtsslijtage (artrose) en aandoening van de rug. Chronische gezondheidsklachten geven vaak beperkingen in het dagelijks functioneren, zoals mobiliteitsbeperkingen, gezicht- en gehoorbeperkingen.

Tabel 2. Diverse kenmerken van lichamelijke gezondheid naar onderzoeksgebied

	Kruiskamp-Koppel	Amersfoort totaal
slechte ervaren gezondheid	34 %	27 %
minimaal 1 chronische ziekte	82 %	78 %
lichamelijke beperkingen	41 %	30 %

In Kruiskamp-Koppel wordt de gezondheid als slechter ervaren dan in Amersfoort gemiddeld.

Eenzaamheid is een ander aspect dat van invloed is op iemands welbevinden. In vergelijking met het onderzoek van 2004 is het percentage ouderen in Amersfoort dat zich eenzaam voelt toegenomen. Het blijkt dat de psychische gezondheid rond het Amersfoortse gemiddelde ligt. Desondanks is de ervaren eenzaamheid weliswaar gemiddeld maar toch groot.

Opvallend is dat de senioren in de wijk de weg naar voorzieningen over het algemeen goed weten te vinden, beter dan de gemiddelde senior in Amersfoort. Alleen het persoonsgebondenbudget is wat minder bekend dan gemiddeld in Amersfoort. Men gebruikt ook iets vaker mantelzorg.

Als men langer in de eigen woning wil blijven wonen, dan zijn in veel woningen aanpassingen noodzakelijk. Men wil vooral aanpassing in douche en toilet. Naast het woongenot en woongemak in de woning, bepaalt ook de woonomgeving voor een belangrijk deel of senioren zelfstandig kunnen blijven wonen en hoe goed zij kunnen participeren in de samenleving. In Kruiskamp- Koppel blijkt dat men vaker dan gemiddeld aanpassingen in de woning (20%) en in de woonomgeving (19%) wenst.

4. Blik op de toekomst

In het algemeen kun je zeggen dat Kruiskamp er op vooruit is gegaan op vele gebieden. Waar we vooral naar gevraagd hebben is de beleving van bewoners. Deze is positiever geworden. Mede doordat er ongeveer 700 nieuwe woningen zijn gebouwd, waarin mensen wonen die het beter hebben, is het oordeel over de wijk verbeterd. Omdat we op sommige aspecten de doelstelling voor 2012 of 2018 al hebben bereikt, is de vraag voor de toekomst vooral hoe we deze resultaten vasthouden. Op andere vlakken hebben we nog een stap te zetten. Kortom: we gaan niet achterover leunen, maar zullen doorgaan met de aanpak in Kruiskamp.

Een aantal punten willen we in de toekomst/ het komende jaar verder oppakken:

Inzoomen op individu

De individuele positie van mensen die al in de wijk woonden is maar moeilijk af te meten aan deze cijfers. Het totaalplaatje ziet er goed uit, maar hoe zit het met het individu? Op het gebied van werk en inkomen hebben we hierom met Sociale Zekerheid afgesproken dat we dieper gaan inzoomen op buurten. Belangrijke opmerking is dat veel mensen misschien niet in de bijstand zitten of niet-werkende werkzoekende zijn, maar wel op het bestaansminimum leven. Bijvoorbeeld van alimentatie of meerdere kleine baantjes. Deze groep zou kunnen terugvallen wanneer het economisch minder goed gaat. Het is belangrijk deze groep een stap verder te helpen.

Structurele aanpak

Belangrijk blijft een structurele inzet. Dus niet ergens invliegen en er na een jaar weer uitvliegen. Laten we goed lopende projecten structureel maken door ze bijvoorbeeld op te nemen in reguliere werkprocessen, en niet weer nieuwe projecten bedenken. Projecten als 'Meedoen in Kruiskamp' en de AV-teams vertonen goede resultaten. Komend jaar gaan we bekijken hoe we de uitkomsten een plek kunnen geven in de reguliere werkprocessen. De buurtnetwerken die zijn opgestart met 'Meedoen in Kruiskamp' zijn nog niet zo stevig en zullen aandacht blijven behoeven.

Veiligheid

Al hebben we een flinke sprong voorwaarts gemaakt, veiligheid blijft een aandachtspunt. De gevoelens van onveiligheid moeten nog verder naar beneden. De wijktafel waar bewoners invloed hebben op de inzet van de surveillanten moet worden gecontinueerd. Werkgroepen die hieruit voortkomen moeten worden ondersteund door het opbouwwerk.

Leefbaarheid/ Fysieke kwaliteit

Op een aantal punten wordt bevestigd dat rommel en rotzooi een punt van aandacht blijft. Het aantal meldingen over afval is groot, daarnaast staat rommel/rotzooi op nummer twee van de buurtproblemen. Vanuit de praktijk wordt ook gezegd dat handhaving bij de aanpak een belangrijk aspect moet worden. Hierop willen we in 2010 graag inzetten.

Gezondheid

Gezondheid is op dit moment geen doelstelling. Toch is het een belangrijk aandachtspunt omdat bewoners pas oog voor hun omgeving hebben als er voldoende huishoudgeld in de portemonnee zit en de gezondheid het toelaat. Gezondheid van kinderen, maar ook van volwassenen is een aandachtspunt. Vooral het aantal dikke kinderen in Kruiskamp-Koppel baart zorgen. De eenzaamheid onder ouderen is iets hoger dan in Amersfoort gemiddeld.

Aandacht voor Koppel;

Uit de cijfers valt op dat het in Koppel op sommige vlakken slechter gaat dan in 2007. Dit geldt vooral voor de buurt Meridiaan. De komende tijd gaan we Koppel nader analyseren. Wat staat er de komende jaren te gebeuren en is dit voldoende inspanning om de cijfers voor Koppel weer te laten stijgen?

Bruisende buurtinitiatieven

Wat niet is terug te vinden in de cijfers is de rol van wijkorganisaties zoals het 'Vrouw en kindcentrum' (stedelijke voorziening) waar vrouwen de Nederlandse taal kunnen leren en leren functioneren in de ingewikkelde maatschappij. Maar ook een Stichting Meridiaan, de scholen, de buitenkasten en de bibliotheek spelen een belangrijke rol in de wijken.

Daarnaast zijn er in Kruiskamp-Koppel veel initiatieven. Zo werkt de wijkkunstenaar aan diverse projecten in de openbare ruimte, zoals een speelvoorziening op het Neptunusplein en een kunstwerk op het trafohuisje. Ook is er met buurtbudget een zomeravondconcert georganiseerd door en voor wijkbewoners en wordt een cd met kinderliedjes uit diverse landen opgenomen.

Bevolking

Aantal inwoners:	Aantal inwoners op 1 januari van het betreffende jaar
% jeugd (14-20 jaar):	% inwoners in de leeftijd 14 t/m 20 jaar op 1 januari van het betreffende jaar
% 65+	% inwoners in de leeftijd 65 jaar en ouder op 1 januari van het betreffende jaar
% alleenstaand	% een-persoons huishoudens op 1 januari van het betreffende jaar. Het gaat om een reële schatting door O&S van huishoudentypen en niet om 'administratieve' alleenstaanden.
% eenoudergezinnen 2009:	% alleenstaande ouders met thuiswonende kinderen op 1 januari van het betreffende jaar. Het gaat om een reële schatting door O&S van huishoudentypen en niet om 'administratieve' eenoudergezinnen.
% niet westers:	% niet-westerse allochtonen per 1 januari van het betreffende jaar. Etniciteit is gebaseerd op geboortelanden van de persoon zelf en ouders volgens dezelfde definities als het CBS. Niet-westers: alle allochtonen afkomstig uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika of Azië (exclusief Indonesië en Japan).

Wonen

% corporatiewoningen	% huurwoningen in bezit van woningcorporaties. Dit is ongeveer gelijk aan het percentage sociale huur, maar bevat ook vrije sector huurwoningen. Omdat de laatste groep meestal erg beperkt van omvang is ligt het percentage corporatiewoningen maar weinig boven het percentage sociale huur.
% meergezinswoningen	Een deel van een meergezinshuis, zoals een flat-, etage-, boven-, of benedenwoning, portiek of maisonnette.
WOZ-waarde koopwoning	Mediane taxatiewaarde volgens de Wet Onroerend Zaakbelasting
rapportcijfer woning	Tevredenheid over de woning uitgedrukt in een rapportcijfer.
mutatiegraad	Aantal inwoners dat gedurende het genoemde jaar is vertrokken uit de wijk of buurt naar een andere wijk of buurt of naar een andere gemeente per 1.000 inwoners.

Werk en inkomen

huishoudensinkomen	gemiddeld besteedbaar inkomen van huishoudens (exclusief studenten en instellingsbevolking) over 2006 (bron: CBS Regionaal Inkomens Onderzoek 2006).
% bijstand	Aantal ontvangers van een uitkering WWB per 1 januari per 1000 inwoners van 15-64 jaar.
% nww	Aantal niet-werkende werkzoekenden per 100 inwoners van 15-64 jaar.

Onderwijs

% lager opgeleid	% van de bevolking die geen onderwijs of maximaal basisonderwijs, LBO of VMBO hebben afgerond.
% schoolverzuim	% van de leerplichtige (5 t/m 16 jaar) en kwalificatieplichtige (17 jaar) leerlingen die een of meerdere malen hebben verzuimd. Het gaat om absoluut en/of relatief verzuim.
% zonder startkwalificatie	% 18 t/m 22 jarigen die het onderwijs verlaten hebben zonder startkwalificatie. Een startkwalificatie is het minimale onderwijsniveau dat nodig is om kans te maken op duurzaam werk. Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of een mbo-diploma van niveau 2. Een vmbo-diploma wordt dus niet gezien als een startkwalificatie.
oordeel bewoners over basisonderwijs	Mate waarin men tevreden is over het basisonderwijs in de buurt uitgedrukt in een rapportcijfer.

Samenleven

Kengetal sociale kwaliteit (0=slecht, 10=goed) 2009

- De score voor sociale cohesie wordt berekend o.b.v. 4 stellingen:
- De mensen in deze buurt kennen elkaar nauwelijks
  - In deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om
  - ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid

	- Ik voel mij thuis bij de mensen in deze buurt
% prettig contact in buurt	Het % mensen dat (helemaal) eens is met de stelling: "de mensen in deze buurt gaan op een prettige manier met elkaar om".
% voelt zich thuis in de buurt	Het % mensen dat (helemaal) eens is met de stelling: "ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen".
% gehecht aan de buurt	Het % mensen dat zich (zeer) gehecht voelt aan zijn/haar buurt
% medeverantwoordelijk	Het % mensen dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in zijn/haar buurt
Leefbaarheid en veiligheid	
Rapportcijfer buurt 2009	Rapportcijfer voor uw buurt/woonomgeving, gewogen naar personen
% de buurt is er in het afgelopen jaar op vooruit/achteruit gegaan	De ontwikkeling is gebaseerd op de vraag "Is uw buurt er in het afgelopen jaar op vooruit of achteruit gegaan?".
Kengetal fysieke kwaliteit	Fysieke kwaliteit wordt bepaald door de mate waarin in de eigen buurt sprake is van zwerfvuil, hondenpoep, vernielingen en graffiti. De score is herberekend ten opzichte van de vroegere berekening, d.w.z. 0=slecht (zwerfvuil etc. komt vaak voor) en 10 is goed.
Kengetal overlast	Ervaren overlast o.b.v. de mate waarin de volgende incidenten voorkomen in de buurt: overlast van groepen jongeren; mensen die op straat worden lastig gevallen, overlast door omwonenden, dronken mensen op straat, drugsoverlast, geluidsoverlast anders dan door verkeer. De score varieert van 0 (komt niet voor) tot 10 (komt vaak voor).
% onveilig gevoel	Het % mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt
Voorzieningen	
	Tevredenheid van bewoners over de winkels voor "de dagelijkse boodschappen" en "de voorzieningen voor jongeren" in de buurt volgens de stadspeiling. De antwoorden zijn omgezet in schaalscores: zeer tevreden=10, tevreden = 7,5, neutraal=6,5; ontevreden=4; zeer ontevreden=2. Geen mening = buiten beschouwing gelaten. De gevonden schaalscore varieert van 0 tot 10, maar mag niet vergeleken worden met een rapportcijfer.
Gezondheid	
Overgewicht bij scholieren	Het Preventief Gezondheidsonderzoek van de GGD wordt doorlopend gehouden onder leerlingen van groep 2 en 7 van de basisschool en onder klas 2 van het voortgezet onderwijs. De cijfers geven het percentage leerlingen aan van de drie groepen, dat overgewicht heeft op basis van de gemeten BMI (=gewicht/lengte ²). De cijfers van 2007-2009 betreffen voortschrijdende gemiddelden van de schooljaren 2006-2007, 2007-2008 en 2008-2009.
% gezond slecht)	Betreft de ervaren gezondheid van 65-plussers (% slecht) en van 19 t/m 64 jaar (% matig of slecht)

NB de cijfers voor de buurten uit de Stadspeiling '2007' zijn gebaseerd op het gemiddelde van 2005 en 2007. De wijkcijfers van Stadspeiling '2007' betreffen de feitelijke uitkomsten over 2007.